Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годинї по полудни.

Редакция і Адмінїстрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенєм оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в Адмінїстрациї „Ґазети Львівскої“ і в ц. к. Староствах на провінциї:
на цїлий рік зр. 2·40
на пів року зр. 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цїлий рік зр. 5·40
на пів року зр. 2·70
на чверть року зр. 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр

Отворенє Вистави.

Вже від вчера запанував в столици нашого краю незвичайний рух; місто прибрало ся в хоругви о барвах краєвих, народних і державних а ціла дорога від головного двірця аж до палати Намістництва окремо, а звідси знову аж на місце Вистави украшена специяльно на принятє Найдостойнїйшого Гостя Архікнязя Кароля Людвика, котрий від вчера 3 год. по полудни перебуває в нашім місті. Нинї, вже від девятої години рано, почали уставляти ся на улицях, котрими мав переїзджати Найдостойнїйший Архікнязь на Виставу, після визначеного порядку всїлякі товариства, корпорациї, братства церковні з хоругвами і образами та під проводом отців духовних в сьвяточних ризах церковних, молодїж шкільна і т. д. Рано відбуло ся тихе богослуженє в лат. катедрі. В хвили коли се пишемо, відзивають ся вже на улици грімкі оклики — то виїзджає Найдостойнїйший Архикнязь Кароль Людвик на відкритє Вистави краєвої. Ми обмежимось в дальшім описї сего торжества поки що лиш на короткім начерку, а обширнїйше справозданє подамо пізнїйше.

При участи найвисших достойників властий сьвітских і духовних та множества участників Вистави і запрошених гостий відбуло ся відкритє Вистави о 11 год. Торжество відкриття розпочав кн. Адам Сапіга слідуючою промовою:

„Єсть то певним і доказаним істориєю, що в житю народів приходять хвилї, в котрих они не можуть вдоволити ся звичайним щоденним житєм, але відчувають може навіть інстинктовно потребу і конечність зазначення дїлом незвичайним, що чувствують ся в силї того житя і здоровим поглядом дивлять ся в будучність. В такій хвили знайшли ся й ми, коли два роки тому назад повстала гадка загальної Вистави краєвої — котра передовсїм нам самим, а також і иншим мав виказати, що не позістаємо в розвою поза другими, що там, де іде о заманїфестованє здорового житя, панує межи нами велика лучність і солїдарність без границь.

Вистава ся не єсть дїлом поодиноких людий, або околиць; цїлий край урядив єї, а до якого степеня відчувано єї потребу і значінє єї — чиж не єсть милим доказом участь в працях рівно горяча і ревна, як Поляків так і Русинів?

Виставі тій не ходить лиш о виказанє довершеного вже поступу; задачею єї мав бути і заохота, а длятого запросили ми в кількох відділах і продуцентів заграничних та отворили для них двері вистави.

Нинї, коли скінчене дїло маємо віддати під суд не лиш своїх, наповняє нашу душу чувство якоїсь радости і вдоволеня, а заразом, коли як коли — а саме тепер мисль і серце звертають ся до того, котрий в високій Своїй мудрости зрозумів нас, вірних своїх підданих і від тілько лїт окружає Своєю найвисшою опікою наші працї і змагання.

Я сказав повисше, що ся Вистава єсть дїлом Поляків і Русинів; позволь же Ваша Ц. і К. Високосте, щоби в імени тих других товариш мій в працї в ріднїй їх мові виповів кілька слів“.

На то промовив др. Савчак:

Як вже сказано, беруть і Русини участь в краєвій Виставі в старім городї князя Льва побіч братного народу польского замешкуючого спільно з нами сей край коронний.

Сполученими силами і спільним трудом удало ся нам довершити дїла тої Вистави, на котрє з гордостию і з чувством вдоволеня можемо споглядати, видячи в нїм доказ поступу і розвою як цїлого краю так і народу руского — народу давного культурного, жиючого своїм житєм і розвиваючого ся на самостійній підставі національній.

За можність такого свого розвою нарід руский має найбільше подякувати і бути вдячним Нашому Найяснїйшому Монарсї Франц Иосифу І., під котрого опікою він на підставі признаного рівноуправнення стремить і стреміти буде до повного свобідного розвою у всїх напрямах, економічнім, культурнім і просьвіти, побіч братного народу польского і сподіває ся, що при справедливости, взаїмній вирозумілости і при братній згодї обох народів в краю дійде до такого пожаданого, повного розвою — що дай Боже!

Тепер промовив кн. Сапіга знову: „Оба ми піднесли високе значінє доброти і опіки Найяснїйшого Пана. Тебе, Найдостойнїйший Пане, прошу, зволи приняти до відомости, зволи передати милостиво нам пануючому Цїсареви і Королеви нашому, а так ласкаво держачому протекторат над нашою Виставою, що стояли нинї перед Тобою піддані, переняті найглубшою честию і привязанєм для Єго особи, вірні єму віддані. Зволи Єму сказати, як ми уміли зрозуміти прислане нам Тебе, Найдостойнїйший Пане, на нинїшнє торжество, котрий — знаємо — що памятаєш молодечі лїта пережиті між нами, і як ласкаво їх завсїгди згадуєш.

---

5)

З КРАЮ ФАРАОНІВ.

Культурно-етноґрафічні образки з нинїшного і стародавного Єгипту.

(Після: Г. Бруґша, Ґ. Рольфса, Т. Наймана і др.)

І.

З Трієсту до Александриї. — Стара Александрия. Александрийска бібліотека. Стовп Помпея. — Рамле і Абукір. — Порт-Саід і канал суеский. — Ісмаіла і Суес. — Гора Синай.

(Дальше.)

Ноша Товарів єсть ще й нинї майже така сама, яка була перед віками. Мужчини носять волосяницї т. є. довгі бурнуси з верблюжої шерсти; жінки уживають виробів з овечої вовни. Той сам материял служить Товарам також до виробляння своїх шатер. Годівля верблюдів та овець, а відтак і кіз єсть тут длятого найважнїйшою галузию господарства; она веде ся головно в досить урожайній долинї Ферану або Фірану, звістній із сьв. письма під назвою Рафідім. Але біда научила вже сих людий вихіснувати всїлякі плоди свого пустого та скалистого краю; они вивозять звідси верблюдами через Суес аж до Каіра млиньске камінє, вуглє з дерева, сино-зелені туркуси з долини Маґара, роги козорога, дактилї, манну і т. д. Манну збирають тут з дерева званого „тарфа“, по нашому „біждерник“ („біждерево“ або „боже дерево“), котре росте попід синайскі гори цїлими лїсами. На дереві сім жиє маленький червачок, котрий точить єго галузки, а з них випливає тогди в великій скількости солодкий сок, котрий в холодні ночи твердне. Люди збирають єго до всхід сонця в шкіряні мішки і переховують відтак в холоднім місци, щоби він не топив ся. Твердий той сок, в зеренцях, називають тут по арабски „ман“, так само, як колись називали Ізраилитяни манну, котрою живили ся перебуваючи 40 лїт в пустини. Слово „манна“ пішло від гебрайского слова „мангу“ („що то єсть?“), котрим питали ся Ізраилитяни, коли досьвіта побачили в синайскій пустини якісь білі зеренця на земли, котрі відтак збирали і їли замість хлїба. Ся манна єсть зовсїм инша, як та, яку їли жиди в пустини; єї збирають в червню і липню та призбирують річно не більше як 250 кільоґрамів і продають відтак по високій цїнї, позаяк она уважає ся у Бедуїнів за великі ласощі. Звичайна манна, якою живлять ся монахи на горі Синай, єсть мягка маса, подібна до масла; єї прячуть в малі коробки з білої бляхи і в тих коробках привозять єї також путники з Синаю. Єсть ще инший рід манни з корча званого по арабски „альгух“, але зерна тої манни суть червоні. Ростина ся, котра росте також в Єгиптї, а котру називають иногдї „солодкою конюшиною турецкою“, пускає з себе від спеки солодкий сок, котрий так само, як синайска манна, твердне від холоду в ночи. Догадують ся, що то ся манна була тим „диким медом“, котрим живив ся сьв. Іван Хреститель в пустини.

Товари суть бедуїнами походження арабского і уважають ся за дуже вірних підданих Єгипту. Они стоять під проводом старшин громадских, званих шехами, спомежи котрих в нинїшну пору старший шех Муса Ібраґім Абу Носаір, має найбільше значінє. Хоч і як они бідні, а прецї анї один з дорослих мужчин не покаже ся публично неузброєний в криву, турецку шаблю, в довгий старосьвітский кріс (ручницю з кременем) та без ножа за поясом, за котрий ще затикають люльку на короткім цибусї і капшук з тютюном.

Найвисшим вершком в синайских горах єсть гора сьв. Катерини, звана по арабски Джебель Катерін, висока на 2.590 метрів. Понисше сеї гори стоїть монастир Синай з церквою Преображення Господного, побудований ще за грецкого цїсаря Юстиніяна, мабуть около 527 р. по Хр. В церкви сїй знаходять ся мощі св. Катерини, замученої в Александриї, а побожне оповіданє каже, що тїло сьвятої занесли сюди ангели Божі. Від сего монастиря пішов і здогад, що тут єсть та гора Синай, на котрій Господь Бог дав Ізраилитянам десять заповідий та що вершок гори сьв. Катерини єсть тою горою Гореб, на котрій Господь Бог розмовляв

Позволь же, щоби зібрані тут представили Тобі унижену просьбу, щобись зволив оголосити Виставу за отверту в імени Найяснїйшого Цїсаря і Короля Франц Йосифа, котрий най нам жиє!

На то промовив Найдостойнїйший Архікнязь Кароль Людвик:

З щирою радостию стаю поміж вами, Панове, щоби виконати Найвисше порученє і при тім гарнім торжестві заступати нашого Наймилостивійшого Цїсаря і Короля, а буде моїм милим обовязком ті льояльні заяви, що я в тій хвили почув, подати Найясн. Панови до відомости.

Дякую Вашій княжій Сьвітлости за горячі слова привитаня і прошу Вас і всїх, котрі заступаєте ту майже всї верстви і всї околицї краю, приняти запевненє, що чую ся щасливим, коли можу з так радістної і важної причини знов відвідїти край, котрий уже в часах моєї молодости я так полюбив.

Торжество, котре нинї сьвяткуєте, єсть справдї великим, гарним і мирним сьвятом тривкої працї і поступу.

Все те, що в тім краю дїлає і творить, стануло ту до благородного перемаганя, щоби дати добре сьвідоцтво о змаганях краю, єго дбалости і старанях о піддержуванє і збільшанє материяльних і духових здобутків.

І справдї буде то знамените сьвідоцтво, котре буде наслїдком великих результатів на поли цивілїзацийної творчости. О тім я сильно пересьвідчений.

У всїх областях індивідуальної і збірної працї і видатної продукцийности, аж до ідеальних висот штуки, край сей виказує справдї потїшаючі результати, а коли заразом уміє він погодити відносини своєї минувшини і свій стародавний народний характер з обовязками теперішної доби, з тим всїм, що дух часу і поступу вказує, набирає він сил для власного добра і для пожитку нашої преславної Монархії.

З особлившим вдоволенєм приймаю до відомости, що як то вже член Видїлу краевого зазначив, оба край сей замешкуючі народи, оживлені однаковими патріотичними чувствами, дїлаючи згідно також на поли економічного розвою і духового поступу, змагають тим самим до спільної мети.

Нехай же очи того краю з правдивим вдоволенєм глянуть на те, що вже єго праця і єго творчі змаганя зробили і здобули, щоби ті очи з відрадою і надією дійшли до тих мет, котрі ще треба осягнути, і щоби ті мети при Божій помочи зовсїм можна здобути.

(По польски): Сердечно рад гратулюю краєви такої здобичи, радо бажаю єму богатих наслїдків з праць, а Вам, Панове, овочів Вашого труду.

З порученя і в імени Єго Цїс. і кор. Апост. Величества нашого Наймилост. Цїсаря і Короля, оголошую Виставу за отворену.

По відкритю Вистави оглядав еї Найдостойнїйший Архікнязь аж до пів до 2 години.

Новинки.

Львів дня 5 червня.

— **Приїзд Є. Ц. і К. Високости Найдост. Архікнязя Кароля Людвика.** Вчера о год. 3 мін. 8 прибув до нашого міста Найдост. Архікнязь Кароль Людвик яко Заступник Є. Вел. Цїсаря, Протектора Вистави краєвої. На красно устроєнїм двірци зібрали ся репрезентанти властий правительственних і автономічних і була також уставлена почетна компанїя 55-ого полку піхоти. Коли Найдост. Архікн. доїзджав до двірця дали о тім знати 101 вистрілів з пушок на цитадели, а відтак заграла музика імн народний. По представленю на двірци цовитали Найдост. Гостя промовами насамперед Маршалок краєвий кн. Сапґушко, котрий в своїй промові зазначив по польски і по руски, що „звістна єсть від давна ласкавість Є. ц. і к. Високости для нашого краю, в котрім імя Єго з почестию голосять — а відтак промавляв ще президент міста п. Мохнацкий. Найдост. Архікнязь подякував сердечно за се повитанє і поїхав відтак до палати Намістництва, де вечером відбув ся обід.

— **На будову руского театру** зложили пп.: Юл. Сельский адюнкт судовий в Болехові 4 зр. 90 кр., зібраних за продані купони; др. Александрович адвокат в Самборі 1 зр.

— **Музей Ставропиґії** отворений для публики підчас вистави від 11 до 5 год. кождого дня кромі недїль і сьвят. Вхід безплатний.

— **Дирекция товариства „Дністер“** надїслала нам до оголошеня слїдуюче письмо: „З приятностию можемо подати до прилюдної відомости, що Вис. Видїл краєвий, по предложеню справозданя і замкненя рахункового нашого Товариства за І. рік адм., рішив на засїданю дня 1 червня 1894 змінити реґулямін Банку краевого що-до обовязку обезпеченя через властителїв надїлених позичками тогож Банку, в той спосіб, що в будучности всякі будинки, котрі мають служити за гіпотеку для позичок удїлюваних з Банку краевого Королївства Галичини, мусять бути обовязково стало обезпечені від огню в однім з краєвих Товариств асекурацийних, т. є. в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, або в Товаристві взаїмних обезпечень „Днїстер“ у Львові, після власного вибору довжника.“

— **Презенту** на Волчищовичі в епархії перемиській одержав о. Лев Лазуркевич.

— **В Жидачеві** відбули ся дня 27 м. м. вечерницї в честь Шевченка, устроєні жидачівскими Русинами. Саля шкільна, в котрій концерт відбув ся, була прибрана прегарно і справдї артистично фестонами, дубовими листками, цьвітами й коврами. Публики явилось таке множество, що дві салї не могли єї помістити. Дуже численно явилась Русь з охрестности, а також майже без виїмки прибула вся польска публика місцева і много Поляків з околицї. По вступний гарній промові дра Олесницкого виступив на естраду стрийский хор мужеский і відсьпівав Пижанківского „З окрушків“. — Опісля п. Ґурский, баритоніст львівскої опери відсьпівав з великою прецизиєю Вахнянина „Помарніла наша доля“ і думку Монюшка „Прибудь, милий“ з руским текстом. Сильний і милозвучний барітон сьпівака, сполучений із знаменитою школою, викликав незвичайний ефект. — З черги наступили продукциї стрийского хору мішаного. Хор той, повитаний оплесками, запрезентував ся дуже користно, відсьпіваваши зовсїм поправно дві вязанки з народних пісень: Топольницкого і Кумановского, хоч хор сей істнує ледви кілька місяцїв. Наступила найкрасша точка програми: сьпів п-ни С. Крушельницкої. Симпатична сьпівачка викликала бурю оплесків уже своєю появою а продукциї єї збудили серед публики правдивий ентузиязм. П-на Крушельницка відсьпівала три піснї, гармонїзовані Лисенком, а іменно: „Як би менї, мати намисто“ — „Ой місяцю“ і „Чом чорнобров“, а відсьпівала їх по майстерски. — Наступила відтак деклямация: панна Кирчівна виголосила Шевченків „Лебедин“ з повним зрозумінєм і чувством, а опісля стрийский хор мужескій відсьпівав прегарно Вітмана „Слезу“. Концерт закінчила Ли-

---

з Мойсеєм. Сьв. письмо не дає нам докладного опису, де стояли ті гори і длятого трудно щось певного сказати. Новійші розслїди показали лиш то, що тут не могло бути на стілько місця, щоби на нїм міг помістити ся цїлий нарід. Скорше могло би то вже бути на горі Муса (гора Мойсея) близше положеній до синайскої пустинї, званої нинї Каа, і долини Ферану; при сподї сеї гори, від півночи і полудня, суть вже більші рівнини, на котрих, хоч також не цїлий нарід але все-таки велике число людий могло би вигідно помістити ся. До того ще гора Муса єсть і найкрасшою, найвеличавійшою і найбільше імпонуючою зі всїх вершків гір синайских. Декотрі знатоки єгипетского краю і єго історий, як н. пр. Еберс і Лепсиюс, доказують, що за біблїйну гору Синай треба уважати гору Censals, положену на північний захід від гори Мойсея, близько долини Ферану. Доказати не дасть тут нїчого, бо, як вже сказано, біблїя не подає нам докладного положеня тої гори.

Знайдений в піраміді коло Дахшур королївский скарб кинув нове сьвітло на відносини Синаю до Єгипту. Показало ся тепер, що Синай належав вже давно перед Мойсеєм, бо ще в часах праотця Авраама, до Єгипту а королї єгипетскі уважали ся панами синайского півострова. Межи дорогоцїнностями, які знайдено дня 8 марта с. р. в гробі єгипетскої королївної Сент-Сенбес-т, єсть великий нагрудник, нагадуючий зовсїм ті нагрудники, які установив був Мойсей для ізраильских сьвящеників. Як звістно, були ті нагрудники із золотої бляхи, висаджувані двайцятьма дорогими каменями (відповідно до 12 племен жидівских), а на кождім камени було виписане імя племени. Отже подібнїсенький такий нагрудник знайдено в гробі згаданої доньки Фараона. Він представляє золоту плитку, покриту якоюсь масою, в котрій запущені дрібні, дорогоцїнні камінчики всїлякої краски. Цїла плитка єсть 104 мілїметри довга а 88 мілїметрів висока і важить 135 ґрамів. На нїй зображений в горі орел з розложеними крилами, котрий держить в кіґтях символ вічного житя і постійности понад головами двох борців, представляючих одного і того самого короля. Кождий з тих борцїв держить одною рукою за чуб якогось зловленого Азията, а в другій має булаву, котрою замахує ся, як би хотів єго убити. По серединї межи обома борцями виписана в подвійнім крузї така напись: „Король Аменемгат III., добротливий бог, пан обох сьвітів, котрий здушив Ментів і Сатів“. Менті і Саті — то народи Синаю і Арабії, а оба сьвіти — то очевидно Африка і Азия.

II.

З Суеса зелїзницею до Каіра. — Ваді Тумілят і давний Ґосен. — Тель-ель-Кебір. — Саґазик і стародавний Бубастіс. Загальний погляд на нинїшний Єгипет. — Дещо з найновійшої історий Єгипту.

З Суеса до Каіра їде ся довгий час почерез пустиню, на котрій не видко нїчого, лиш сам пісок або скалисті, пусті гори; лиш денеде стрічають ся зелені оази, на котрих стоїть по кілька нужденних хат або шатер бедуїньских. Почавши від Суеса, по лївім боцї від зелїзницї на захід нема таки зовсїм нїяких оаз, видко лиш скалисті гори і безмежну пустиню. На заході поза нами лишає ся гора Атака, а за нею приходить зараз Джебель Увеід, відділений від неї глубоким яром, котрим переходить караванний шлях з Каіра на Синай і до Суесу. Сим шляхом ходила давнїйше анґлійска почта до Індиї; нинї він опустїлий і лиш невеличка кріпость Аґруд вказує ще місце, куди він ішов. Зелїзниця держить ся каналу солодкої води, без котрого би єї не було, бо над ним стоять стациї зелїзницї, що заосмотряють ся єго водою. Майже вздовж цїлої зелїзницї уставлені тут частоколи, що мають хоронити єї від засипаня піском з пустинї, подібно як то роблять у нас від снїгової заметелї в зимі. Доїзджаємо до стациї Нефіш, невеличкого села арабского, звідки іде бічниця до Ісмаіли. Рух тут на двірци великий, повно Арабів та муринів; одні їдуть до Ісмаіли і тут пересїдають ся, другі до Суеса а ще инші разом з нами до Каіра.

По півгодиннім перестанку їдемо в дальшу дорогу. Зелїзниця переходить тут через канал солодкої води та іде вже дальше долиною знаною із сьв. письма під назвою краю Ґосен або Ґошен, в котрім жили батько і братя єгипетского Йосифа; нинї називає ся та долина Ваді Тумілят. Єсть то довга і широка долина, що спадає аж до тої части Нілю, що зве ся салїїйскою а давнїй звало ся пелюзийскою розтокою. Тут вже стрічають ся частїйше сази з людскими оселями, засаджені фіґовими та помаранчевими деревами а иноді засїяні навіть збіжем, головно пшеницею. В сїй долинї видко ще до нинї слїди стародавного каналу, викопано колись від Нілю аж до озера Тімсах, звідки він ішов дальше майже в тім самім напрямі, що й нинїшний канал суеский, аж до Червоного моря. Коли вода в Нілю прибуде, то долина Тумілят наповняє ся водою, котра иноді сягає аж по озеро Тімсах. В сїй долинї знаходять ся ще слїди многих давних міст і старо-єгипетских осель. Де саме жили тут давні потомки Ізраиля, годі нинї сказати: але то річ певна, що ту они жили. Після сьв. письма належав край Ґошен до єгипетскої провінциї, званої Арабія, а грецкі ґеографи кажуть, що

сенкова „Верховина“ відьшівана стрийским хором мішаним з такою вервою, що на невмовкаючі домаганя публики мусів хор в цілости єї повторити. Слухачі були незвичайно вдоволені небувалим в Жидачеві концертом.

— **Померли:** Ольга Лаврецка, дочка о. Льва Лаврецкого, пароха в Залукві. — Тимотей Монцібович, ученик 6-ої кляси, бурсак „Народного Дому“, номер у Сваричеві.

— **Рабіни на нараді.** В Перемишли вже від кількох місяців змагає ся цілий кагал жидівский о сьпівака для божниці. Старовірці рішили обставати за сьпіваком Строкою, котрого батько був до смерти сьпіваком в тамошній біжниці. А поступовійші жиди, котрих перед веде радний Шайнбах, спровадили собі сьпівака Шехтера з Росиї. З того пішла незгода. Щоби не прийшло до бійки, згодили ся жиди віддати справу під суд двом рабінам, а як би они оба не погодили ся, то трьом. Отже цілий тиждень сиділи і радили в сали кагальній рабін з Немирова і Богородчан, а вкінци і Ярослава. Коли ярославский рабін не згадив ся ні на що, прикликали решівского. І знов почали рабіни поважно радити, якого сьпівака вибрати. Чи вибрали вже до тепер, не знаємо.

Господарство промисл і торговля

Вина з ягід.

Незадовго надійде пора, коли стануть доспівати такі ягоди як: порічки, верпини, (або аґрест), борівки (яфини) та ожини, з котрих можна робити дуже добре вино. Заходу коло робленя вина з тих ягід не богато, кошти також не великі, бо н. пр. борівок та ожин можна собі таки без всілякого кошту призбирати, а прочі додатки не дорогі, тож думаємо, що добре буде, коли заздалегідь розкажемо, як роблять ся вина з тих ягід. Хто схоче, може спробовати, а певно того не пожалує і буде мати добрий напиток для себе і для своїх гостий.

Передовсім треба знати, як взагалі робить ся вино чи то з винограду, чи з яких инших ягід. Всяке вино робить ся через то, що сок з ягід кисне, а кисненє бере ся з того, що маленький грибок званий дріжджами розкладає цукор в соку ягід на дві части: на алькоголь (спиритус) і вуглеву кислоту (ґаз). Сок з винограду має в собі богато цукру, а того вже достаточно, щоби з него виробила ся у вині потрібна скількість алькоголю. Инші ягоди мають вже менше цукру і длятого треба его додавати до соку. Чим більше додасть ся цукру до соку, тим більше зробить ся з него алькоголю, тим міцнійше, або, як то кажуть, тим тяжше буде вино; можна отже дуже легко зробити слабше або міцнійше вино. Але ягоди мають в собі ще й значну скількість квасу. Коли-б ми лиш до чистого соку додавали цукру, то вино було би за квасне; длятого треба сок підпустити водою, щоби він не був за квасний, лиш приятний. Підчас кисненя росте грибок дріжджевий; чим сильнійше він росте, тим ліпше кисне сок. Зародки того грибка знаходять ся у воздусї і на ягодах, длятого не треба додавати до соку дріжджий; треба лиш о то старати ся, щоби той грибок, коли вже зачне рости, ріс сильно і безустанно. Але той грибок потребує до того, щоби ріс, особливо в перших початках значного тепла, около двадцять і кілька степенів; длятого то держимо сок в першім часї на теплім місци. В однім і тім самім плинї росте грибок дріжджевий, лиш через якийсь час, відтак настає в росненю застоя, хоч би там і було ще досить цукру до розкладаня; кисненє устає отже само від себе, а так маємо спосіб, зробити вино вже наперед більше або менше солодким. У воді, котрої уживаємо до підпусканя соку, єсть богато зародків, що могли би вино зіпсувати: длятого треба ті зародки убити переваренєм води, заким ще ужиємо єї до підпусканя соку. Також і в бочці, в котрій сок кисне, знаходять ся такі зародки; їх можна убити в той спосіб, що на короткий час перед ужитєм бочки, вісїркує ся єї (хто робить вино лиш у бутли, повинен єї добре вимити переваренови горячою водою). Сїрковане бочки робить ся так, що запалює в ній кусник сїрки; коли сїрка горить, робить ся з неї в виді пари сїркова кислота, котра всї ті зародки убиває. Соку не можна варити, бо тим убило би ся всї зародки грибка дріжджевого. Квасм, які знаходять ся в соку з овочів, гризуть зелїзо, а вино мало би тогди погану краску і недобрий смак; длятого не треба робити в якійсь зелїзній посудині або мішати чимсь зелїзним і т. д. Коли сок вже раз кисне, не повинен стикати ся з воздухом, бо инакше вино би скваснїло; длятого треба зважати на то, щоби бочка була завсїгди повна.

Перейдім же тепер до самого робленя вина. Ягоди дає ся разом з хвостиками, отже порічки н. пр. в цілих грозних до макітри і розтирає ся їх там макогоном так, щоби не позістала ані одна ціла ягода. Тим способом зробимо рідку фарамушку, котру лишаємо в макітрі і вкриваємо лиш зверха вогкою льняною скатертию, щоби до неї не падав порох; макітру ставимо відтак на теплім місци н. пр. коло печи. Тут стоїть она через кілька днів, доки аж на ній не зробить ся шумовина; то вже знак, що сок зачинає киснути. Тепер перецїджуємо ту фарамушку через чистеньке льняне полотенце до другої макітри або до горшка, а густий осад на споді ще й витискаємо до суха через то полотенце. Скількість так узисканого соку дає міру до того, кілько треба додати до соку води а кілько цукру.

Вина з порічок: дає ся на 10 літрів соку 30 літрів води; коли додамо 5 кільо цукру будемо мати звичайний добрий напиток; 6 кільо і 60 дека цукру дає столове вино; 9 кільо цукру — міцне вино а 13 кільо — вино лікерове.

Вино з верпин (аґресту): дає ся на 10 літрів соку 18 літрів води а 3 кільо 20 дека цукру; 4 кільо 30 дека дає столове вино; 6 кільо — міцне вино а 8 кільо 80 дека — вино лікерове.

Вино з ожин: води не дає ся, лиш кільо цукру просто до соку; 1 кільо і 40 дека дає столове вино; 2 кільо — міцне вино; 3 кільо — вино лікерове.

Вино з борівок: дає ся на 10 літрів соку 24 літрів води та 4 кільо і 20 дека цукру; 5 кільо і 60 дека дає столове вино; 7 кільо 60 дека — міцне вино, а 11 кільо — вино лікерове.

(Конець буде.)

Вигубити плями з червоного вина на обрусах і серветах можна в той спосіб, що занечищене місце вкладає ся в кипяче молоко і держить ся там через хвильку, а відтак виполікує ся у воді. Наколи-б то не помогло, то запалює ся кусник сїрки і змочену пляму держить ся над виходячим із сїрки димом.

столицею сеї провінциї було місто Факуза. Коло міста Абу Кебір єсть ще до нині село Факуза, а з того пішов здогад, що або на сім місци, або десь недалеко мусїла колись бути давна Факуза. Але в 1885 р. розкопано коло міста Саґазик в місцевости Сафт-ель-геннех один горб, і тут знайдено слїди стародавного египетского міста Пер-сопд, котре, як опісля показало ся, було столицею згаданої провінциї Арабії. Тут суть також слїди давного египетского каналу, котрий з відси починав ся, а що давні римскі учені лишили нам згадку про початок сего каналу коло Факузи, то виходить з того, що Пер-сопд, столиця краю Ґошен, було тим самим містом, котре Греки називали Факузою. Край Ґошен був дуже урожайний, а то як-раз длятого, що сюди переходив канал від Нілю. Долина ся єсть і до нині дуже урожайна, а місцями стрічає ся тут навіть великі плянтациї бавовни.

Минувши стацию Магсама і тамошне озеро, приїзджаємо до невеличкого села Тель-ель-Кебір, що лежить в тім місци, де Ваді Тумілят клонить ся вже ід Нілеви. Село само собою незначне і важне хиба лиш длятого, що тут єсть стация зелїзниці, але оно памятне з англійско-египетскої війни в 1882 р. Коли Англійці взяли в серпню того року канал суеский, прийшло тут було дня 13 вересня до рішаючої битви межи анґлійским войском під проводом ґен. Вользелея а египетским під Арабі-пашою. Анґлійці побідили, розбили армію египетску, а Арабі-паша втік до Каіра, де на другий день піддав ся без всякого опору передній сторожи анґлійского войска. Від сеї пори запанували Анґлійці в Єгипті.

З Тель-ель-Кебір приїзджаємо до Саґазика. Єсть то зовсім нове місто, що піднесло ся головно через торговлю. Саґазик єсть головним осередком египетскої торговлї збіжевої; через се місто іде також більша часть продукованої у всхідних сторонах бавовни, котру тут чистять, сортують, а по части і продають. Місто лежить над каналом, а властиво розтокою Нілю, званою Бар-Муіс і має нині звиш 20.000 мешканців, з котрих до два тисячі суть заграничними підданими. Тут сходить ся також кілька зелїзниць, котрі надають місту ще більшого значіня. Недалеко від сего місця, де стоїть нинїшний Саґазик, було в давній давнині місто Бубастіс, а повисше сего міста велїв був египетский король Рамзес II. викопати канал від Нілю через Ґошен аж до Крокодилевого озера (Тимсах). Грецка назва міста Бубастіс пішла була з египетской Пі-бастет, що значить „дім богині Бастет“. Тут була найкрасша египетска сьвятиня, присвячена богини Бастет, котру зображувано яко женщину з головою кітки. Сїй богини були присьвячені коти і то поясняє нам, длячого коти були в стародавнім Єгипті сьвятими звірятами — в кождім коті добачували Єгиптяни саму богиню Басту. В честь тої богині відбували ся що року великі торжества, на котрі — як розказує Геродот — збирало ся по сімсот тисячів мужчин і жінок, не числячи вже дїтий. В 1885 р. відкопано ту сьвятиню, а крім того віднайдено також місце, де хоронено сьвятих котів; там знайдено множество кістяків з котів і зображеня котів з бронзу. Від сего „дому богині Бастет“ пішла була також і грецка назва міста.

(Дальше буде.)

ТЕЛЄҐРАМИ.

Відень 5 мая. Є. Вел. Цїсар зізволив на розширенє пятої низшої ґімназиї державної у Львові через постепенне доповнюванє висших кляс почавши від сего року шкільного; ухваленє потрібних на то фондів застережено конституцийному поступованю.

Будапешт 5 червня. Векерле одержав власноручне письмо цїсарске, котре заявляє єму, що єго дімісия принята, а рівночасно повіряє ся єму дальше веденє дїл аж до утвореня нового кабінету.

Париж 5 червня. Палата послів ухвалила 315 голосами против 169 вотум довіря для нового кабінету.

— **У Львові** виходять ті літературні часописи і вістники: **Зоря**, ілюстроване письмо літературно-наукове, 72 аркушів друку на рік, коштує 6 зр. у Львові, ул. Академична ч. 8. — **Дзвінок**, ілюстроване письмо для науки і забави руских дітий і молодежи; 36 аркушів друку, 5 зр. у Львові ул. Чарнецкого ч. 26. — **Правда**, місячник політики, науки і письменьства, около 60 арк. друку, 5 зр. у Львові ул. Академічна ч. 8. — **Житє і Слово**, вістник літератури, істориї і фолькльору; 60 аркушів друку 5 зр. у Львові, ул. Глубока ч. 7.

Надіслане.

За редакцию відповідає Адам Креховецкий.

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.